

Antwoorden gemeente Vlissingen op vragen van Kassa

7 maart 2024

1. Belangrijkste vraag: door wie is de bezuiniging op het sociaal domein opgelegd? Ministerie of gemeente?

In rapport van ministerie 2021-22- staat dat de gemeente V een aanvulling vanuit gemeentefonds krijgt met de opdracht te bezuinigen op het sociaal domein. Als dat zo is waarom is het rapport van het ministerie alleen gericht op dat sociaal domein?

Artikel 12 Financiële Verhoudingswet is een bepaling waarop gemeenten die hun financiën niet meer op orde krijgen een beroep kunnen doen. Daarbij kunnen ze tijdelijk een extra aanvullende uitkering uit het gemeentefonds krijgen. Voorwaarde daarvoor is dat de gemeente zelf bezuinigt en de belastingen verhoogt om uiteindelijk weer financieel gezond te worden. De procedure daarbij is dat de artikel 12-inspecteur onafhankelijk het artikel 12-onderzoek uitvoert en daarbij samen met de gemeente werkt aan het weer gezond worden van de gemeente. De uitkomsten van dit onderzoek worden door de inspecteur verwerkt in een inspectierapport. Dit rapport is een advies van de artikel 12-inspecteur aan de fondsbeheerders van het gemeentefonds (BZK en Financiën). Nadat de gemeente en de provincie hun reactie hebben gegeven, nemen de fondsbeheerders een beslissing over de hoogte van de aanvullende uitkering uit het gemeentefonds en de voorwaarden (bijzondere voorschriften).

Vlissingen heeft sinds 2015 de artikel 12-status. Eerst als gevolg van grote tekorten bij de grondexploitaties (met name het Scheldekwartier) en vanaf 2019 ook door forse tekorten bij het sociaal domein en werk & inkomen. Omdat door de tekorten bij de grondexploitaties forse bezuinigingstrajecten waren ingezet en de OZB fors is gestegen naar 140% van het landelijk gemiddelde, had Vlissingen minder mogelijkheden om zelf de tekorten op het vlak van het sociaal domein zelf op te vangen. Daarom is in de periode 2019-2022 alleen artikel 12-onderzoek uitgevoerd naar het sociaal domein. Dat is de reden dat het inspectierapport 2021-2022 alleen ingaat op het sociaal domein. Vanaf 2023 is het onderzoek weer verbreed naar ook andere beleidsterreinen.

2. Op de begroting 24-27 staat dat er jaarlijks 10 miljoen bezuinigd moet worden op het sociaal domein. Is dat haalbaar. En is de zorgplicht van de gemeente dan gewaarborgd?

De vraag suggereert dat wij ieder jaar opnieuw 10 miljoen moeten bezuinigen, wat niet het geval is. Het is geen cumulatieve bezuiniging, maar een eenmalige structurele vermindering van de lasten in het sociaal domein.

De in het inspectierapport 2021-2022 opgenomen taakstelling op het vlak van het sociaal domein en de daaraan gekoppelde maatregelen zijn tot stand gekomen in overleg tussen de artikel 12-inspecteur en de gemeente Vlissingen. Daar liggen diverse (externe) onderzoeken aan ten grondslag. De artikel 12-inspecteur bewaakt daarbij met name of de taakstelling in totaliteit gerealiseerd wordt. Het is echter uiteindelijk aan de gemeente Vlissingen zelf om te besluiten op welke onderdelen de taakstelling gerealiseerd kan worden.

Vanaf 2020 werkt Vlissingen daarom aan een structurele kostenvermindering in het sociaal domein van in totaal 10 miljoen, door systemische ingrepen zoals de introductie van lumpsum financiering,

de overgang van maatwerk naar algemene voorzieningen, de inzet van de buurtteams en aanvullende preventie maatregelen. Hiervan is inmiddels een kleine 7 miljoen gerealiseerd en structureel verwerkt in onze begroting. Een en ander is een zware opgave gebleken, temeer daar de opdracht was om het zorgaanbod voor de individuele burger zowel in omvang als in kwaliteit overeind te houden.

Het terugdringen van de uitgaven betekent niet dat het begrotingsvolume zelf niet kan groeien als de zorgvraag toeneemt. Het betekent alleen dat je slimmer en meer gericht te werk gaat op de activiteiten die je al deed en doet. Met als gevolg een beperking van de groei van de kosten, want de zorgvraag stijgt sowieso. (Voor het nog te realiseren deel kijken we met de inspecteur of dat nog nodig is.)

De zorgplicht wordt gewaarborgd door de wet. De vraag is of Vlissingen aan de wet voldoet. Het antwoord daarop is ja.

3. In 2022 zijn de zorgaanbieders teruggebracht van 60 naar 2 en er kwam een nieuwe aanpak: een lumpsum bedrag/ budgetplafond waarvoor zij de zorg moeten leveren. Wat betekent dit voor de zorg?

Met ingang van 1 juli 2022 startte het nieuwe contract met de twee combinaties Naerebout en Zeeuws Baken (hierna: strategische partners). Elke combinatie werkt met hoofd- en onderaannemers. De gemeente wenst samen met de strategische partners effectieve en efficiënte aanvullende zorg te bieden aan de inwoners. Kernwaarden onder andere hierbij zijn, normalisering, versterken van de zelfredzaamheid, grip op kwaliteit en kosten. De achterliggende gedachte is dat met een beperkt aantal strategische partners de gemeente beter in positie kan komen als regisseur van het zorgaanbod en dit de kwaliteit van de ondersteuning aan onze inwoners ten goede komt. Essentie van de nieuwe werkwijze is dat de strategische partners alle ondersteuning voor de aanvullende zorg Wmo, Schoon en Leefbaar Huis, Dagbesteding en Individuele Ondersteuning, biedt aan de inwoners die dit nodig hebben in een algemene- of een maatwerkvoorziening. Het overgaan op een algemene voorziening beperkt de administratieve lasten en maakt de zorg hiermee toegankelijker; de lichte toets is hier in de plaats gekomen van het uitgebreid onderzoek. Uit de kwaliteitsmeting "Schoon en Leefbaar Huis" uitgevoerd medio 2023, een jaar na invoering van het nieuwe contract, bleek bij 96% van de huisbezoeken dat de kwaliteit van de huishoudelijke ondersteuning goed is.

Met de komst van het nieuwe contract zijn we overgegaan naar een lumpsum financiering. De lumpsum financiering wordt jaarlijks vastgesteld in samenwerking met onze strategische partners. Er is geen sprake van een budgetplafond, daar waar de zorgvraag een significante stijging laat zien is er overleg met de twee strategische partners om waar nodig het lumpsumbedrag op te hogen.

4. Rapport Nationale Ombudsman: Sinds 2021 zijn gemeenten verplicht om mensen hulp te bieden zodra zij betaalachterstanden oplopen bij hun vaste lasten, zoals de huur en de energierekening. Dit is om probleemschulden te voorkomen. Enkele gemeenten doen serieus moeite, maar veel ook niet, blijkt uit een het onlangs verschenen rapport. Komen inwoners uit Vlissingen met betaalachterstanden in de schulden door een gebrekkige voorsignalering?

De wettelijke taak vroegsignalering wordt in opdracht van de gemeente Vlissingen uitgevoerd door Orionis Walcheren. Zij ontvangen signalen van organisaties zoals wooncorporaties en

energiebedrijven wanneer iemand de rekeningen niet op tijd betaalt. Orionis Walcheren benadert deze inwoner tweemaal telefonisch en kan eventueel op huisbezoek gaan. Als er geen respons is ontvangt de inwoner een brief.

Wij zetten als gemeente nadrukkelijk in op preventie. Dit wordt in de gehele gemeente uitgevoerd door Buurtteams Vlissingen, die zich richt op preventie en vroegsignalering aan alle inwoners en op alle leefgebieden. Ook aan onze inwoners met (naderende) schulden en geldzorgen. Buurtteams Vlissingen biedt laagdrempelige individuele ondersteuning en collectieve activiteiten in de buurten. Buurtteammedewerkers gebruiken het model Positieve Gezondheid om een brede uitvraag te doen, zodat (naderende) ondersteuningsvragen ook integraal opgepakt worden. Met deze werkwijze investeren we in meer preventie en vroegsignalering in de gemeente Vlissingen.

Daarnaast werkt Buurtteams Vlissingen met veel organisaties samen om inwoners sneller te bereiken, zoals vrijwilligersorganisaties, scholen, politie, woningcorporaties, zorgaanbieders en de samenwerking in Kernegezond. Binnen Kernegezond wordt vooral samengewerkt met huisartsen. Welzijn op Recept+ is een voorbeeld in deze samenwerking. Huisartsen, wijkverpleegkundigen en andere professionals kunnen inwoners met o.a. geldzorgen en/of naderende schulden verwijzen naar Buurtteams Vlissingen. De verwijzingsroute van Welzijn op Recept+ wordt gebruikt om inwoners aan te melden bij een buurtteammedewerker. Vervolgens wordt de gebruikelijke brede werkwijze van Buurtteams Vlissingen ingezet. Door deze brede werkwijze van de buurtteams investeren wij in goede contacten met onze inwoners wat het bieden van hulp zeker ten goede komt.

5. Tijdens de bijeenkomst waren er veel klachten over de steun aan mensen met lage inkomens. Een vader vertelde dat zijn dochter die in Vlissingen woont honderden tot duizend euro aan inkomsten was misgelopen omdat ze een paar tientjes meer verdiende dan de inkomensgrens die in Vlissingen trekt voor toeslagen. In Middelburg of Veere, had ze dat geld wel gekregen. Bent u bereid om de regelingen voor minima gelijk te trekken met uw buurgemeentes. Van 110% naar 120 of zelfs 130%?

Op dit moment laten wij, samen met de gemeenten Middelburg en Veere, een armoedemonitor uitvoeren. Dit doen wij omdat wij ons lokale minimabeleid/armoedebeleid gaan herzien. Op dit moment wordt met een raadswerkgroep een themabijeenkomst georganiseerd met het thema armoede. De input die wij hieruit krijgen, nemen wij mee bij het actualiseren van het beleidsplan. Wij zullen hierin ook de afweging maken om het recht op minimaregelingen te versoepelen. Voor minimaregelingen geldt dat voor elk gestelde inkomensgrens er helaas huishoudens net buiten kunnen vallen maar omdat de buurgemeenten Middelburg en Veere andere percentages hanteren maakt dit het extra vervelend voor huishoudens binnen de gemeente Vlissingen. Als gemeente gaan wij niet over landelijke regelingen, zoals de toeslagen.